

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Čurdy a soudců
JUDr. Jiřího Macka a JUDr. Romana Horáčka, Ph.D., ve věci

žalobkyně: [osobní údaje žalobkyně]
bytem [adresa]
zastoupená advokátem JUDr. [jméno] [příjmení], Ph.D., LL.M.,
sídlem [adresa]

proti

žalovaným: 1) [příjmení] [příjmení], [datum narození]
bytem [adresa],
2) [právnícká osoba], [IČO]
sídlem [adresa]
obě zastoupené advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]
sídlem [adresa]

o ochranu autorských práv, k odvolání obou žalovaných proti rozsudku Městského soud v Praze
ze dne 17. 10. 2017, č. j. 66 C 154/2013-655, 31 C 19/2014,

takto:

- I. **Rozsudek soudu prvního stupně se ve výrocích II., IV., V., VII., VIII. a IX. potvrzuje.**
- II. **Každá ze žalovaných je povinna zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů odvolacího řízení k rukám advokáta JUDr. [jméno] [příjmení], Ph.D., LL.M., 6 776 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.**

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně shora označeným rozsudkem ve výroku I. zastavil řízení v rozsahu uložení povinnosti žalované 1) zdržet se jakýchkoliv jednání vůči třetím osobám, kterými by udělovala oprávnění k výkonu práva užít dílo pana [jméno] [příjmení], ve výroku II. určil, že licenční smlouva ze dne [datum] uzavřená mezi panem [jméno] [příjmení] a žalovanou 1) je neplatná, a že žalované 1) nevznikla licence – oprávnění k výkonu práva užít, a to ani měnit a doplňovat, autorské dílo pana [jméno] [příjmení], jakož ani právo udělovat třetím osobám podlicenci (sublicenci), ve výroku III. zamítl žalobu o určení, že žalované 2) podle sublicenční smlouvy mezi žalovanou 2) a žalovanou 1) datované [datum], ve znění dodatku ze dne [datum] nevzniklo oprávnění k výkonu práva užít dílo pana [jméno] [příjmení], „ke stejnému účelu, k jakému byla žalované 1) poskytnuta licence, a to ve stejném rozsahu, v jakém byla žalované 1) poskytnuta licence, zejména ve stejném rozsahu práva dílo užít, měnit a doplňovat, pokud to tak nezakazují kogentní právní předpisy, zejména, nikoliv však výlučně, k elektronickému využití díla a jeho částí“, ve výroku IV. uložil žalované 2) povinnost zdržet se jakýchkoliv jednání vůči třetím osobám, kterými by udělovala oprávnění k výkonu práva užít dílo pana [jméno] [příjmení], ve výroku V. uložil oběma žalovaným povinnost do tří dnů od právní moci rozsudku sdělit žalobkyni identifikaci osob (smluvních stran), kterým udělily oprávnění k výkonu práva užít dílo pana [jméno] [příjmení], ve výroku VI. zamítl žalobu o uložení povinnosti oběma žalovaným předložit žalobkyni kopie smluv jimi uzavřených k datu právní moci tohoto rozsudku, kterými udělily třetím osobám oprávnění k výkonu práva užít dílo pana [jméno] [příjmení], jakož přehled takových smluv nad rámec sdělení identifikace smluvních stran podle výroku V., ve výrocích VII. a VIII. rozhodl, že ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou 1) a 2) nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, a ve výroku IX. uložil účastníkům povinnost zaplatit České republice – Městskému soudu v Praze na náhradu nákladů řízení celkem 1 129 Kč, z toho žalobkyně 564,50 Kč, každá z žalovaných 282,25 Kč, vždy do tří dnů od právní moci rozsudku.

2. V úvodu odůvodnění soud prvního stupně konstatoval, že rozhodoval ve věcech původně vedených pod sp. zn. 66 C 154/2013 a 31 C 19/2014, spojených ke společnému projednání a rozhodnutí usnesením ze dne 13. 3. 2015, č. j. 66 C 154/2013-140.

3. Při svém rozhodování vyšel soud prvního stupně z tvrzení žalobkyně, které uvedla v žalobě vedené původně samostatně pod sp. zn. 66 C 154/2013, že je správkyní dědictví zůstavitele [jméno] [příjmení], narozeného [datum], (dále jen, „autor“) v rozsahu majetkových práv autorských. Žalobkyně se domáhala, aby soud určil, že licenční smlouva ze dne [datum] uzavřená mezi autorem a žalovanou 1) (dále jen, „licenční smlouva“) je absolutně neplatná pro rozpor, resp. obcházení § 26 odst. 1 zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon (dále jen, „AZ“), a to způsobem vymezení licence, smlouva podle žalobkyně obchází zákaz převoditelnosti majetkových práv a je tak neplatná podle § 39 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák.“). Dále je podle žalobkyně neurčitě definován předmět licence v rozporu s § 37 ve spojení s § 39 obč. zák., pojem veškeré umělecké dílo autora je neurčitý a k jednoznačnému výkladu nelze dospět ani podle § 35 obč. zák., vymezení předmětu licence pomíjí, že autor vytvořil některá autorská díla spoluautorsky, smlouva nevyhovuje náležitostem kladeným na tento typ smlouvy § 46 a násl. AZ. Dále žalobkyně poukazovala na to, že v době uzavření licenční smlouvy bylo v účinnosti cca 300 výhradních licenčních smluv k jednotlivým autorským dílům autora, ten podle § 47 odst. 2 AZ nemohl poskytnout třetí osobě, žalované 1), další licenci, smlouva je tak neplatná i podle § 47 odst. 5 AZ. S poukazem na skutečnost, že autor jinak poskytoval licence omezené, namítla žalobkyně s ohledem na rozsah licenční smlouvou udělené licence rozpor smlouvy s dobrými mravy. Žalobkyně zpochybnula i samu existenci (uzavření) licenční smlouvy, poukázala přitom na podle ní podezřelé okolnosti vztahující se k datu a procesu uzavření smlouvy, vyjádřila pochybnosti o tom, že by smlouva vůbec mohla vyjadřovat vůli autora, když dne [datum] předložila žalovaná 2) žalobkyni, tehdy jako zástupkyni autora, návrh smlouvy, jejímž předmětem měla být výhradní licence na užití díla autora pro iPhone a iPad, avšak obsah návrhu byl v zásadě

identický s obsahem licenční smlouvy, tedy pokud by skutečně dne [datum] autor uzavřel s žalovanou 1) licenční smlouvu, pak předložení návrhu dne [datum] zcela postrádá smysl. O existenci licenční smlouvy se žalobkyně dozvěděla až po smrti autora dne [datum], přičemž ten se jí před smrtí při pravidelných pracovních schůzkách o licenční smlouvě nezmiňoval. Navíc v době, kdy mělo dojít k podpisu licenční smlouvy, pobýval autor v léčebně na Pleši, nikoli v [obec], která je jako místo uzavření licenční smlouvy udávána. Žalobkyně dále uvedla, že po zjištění existence licenční smlouvy vyzvala žalovanou 1) ke zdržení se jejího využívání, čemuž žalovaná 1) nevyhověla, naopak vyzvala ke spolupráci všechny stávající držitele platných licencí k dílu autora. Tím podle žalobkyně vyvinula aktivitu k oslabení pozice příjmů budoucích dědiců autorských práv, když žalovaná 1) dále uzavírá podlicenční smlouvy, tímto jednáním žalovaná 1) poškozují stabilitu a komerční hodnotu licencí k postavičce Krtek budované autorem téměř dvacet let. V důsledku jednání žalované 1) dochází též k zásahům do práv nositelů výhradních licencí dříve udělených autorem. Dále se žalobkyně (spolu s Bc. [jméno] [příjmení], která později žalobu vzala zpět a řízení o jí uplatněných nárocích bylo zastaveno) ve věci vedené původně pod sp. zn. 31 C 19/2014 domáhala na základě obdobných skutkových tvrzení určení, že žalovaná 1) nevznikla licence – oprávnění k výkonu práva užít, a to ani měnit a doplňovat, autorské dílo autora, ani právo udělovat třetím osobám podlicenci (sublicenci); určení, že žalovaná 2) podle sublicenční smlouvy mezi žalovanou 2) a žalovanou 1) datované [datum], ve znění dodatku ze dne [datum] nevzniklo oprávnění k výkonu práva užít dílo autora, ke stejnému účelu, k jakému byla žalované 1) poskytnuta licence, a to ve stejném rozsahu, v jakém byla žalované 1) poskytnuta licence, zejména ve stejném rozsahu právo dílo užít, měnit a doplňovat, pokud to tak nezakazují kogentní právní předpisy, zejména, nikoliv však výlučně, k elektronickému využití díla a jeho částí“, aby oběma žalovaným byla uložena povinnost zdržet se jakýchkoliv jednání vůči třetím osobám, kterými by udělovaly oprávnění k výkonu práva užít dílo autora, a aby oběma žalovaným byla uložena povinnost předložit žalobkyni přehled a kopie smluv jimi uzavřených, kterými udělily třetím osobám oprávnění k výkonu práva užít dílo autora.

4. Žalovaná 1) navrhla zamítnutí žaloby. Učinila nesporným, že žalobkyně je správkyní dědictví v rozsahu autorských práv autora a že žalovaná 1) je jedinou vnučkou autora. Ohledně licenční smlouvy uvedla, že byla dne [datum] uzavřena mezi ní a autorem, totožnost smluvních stran a pravost jejich podpisů byla při uzavření smlouvy ověřena advokátem, práva autora z licenční smlouvy přešla jeho smrtí na dědice. K otázce platnosti licenční smlouvy poukázala na judikaturou konstantně dovozovaný stěžejní princip výkladu smluv, kterým je priorita výkladu, který nezakládá neplatnost smlouvy, před takovým výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá, rovněž poukázala i na zásady občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. (dále, o. z.), konkrétně na ustanovení § 574 o. z. Zdůraznila, že sama žalobkyně připouští více možností právního výkladu licenční smlouvy, odmítla dále, že by vůle autora při uzavření licenční smlouvy nebyla svobodná či pravá. Má za to, že vymezení předmětu licenční smlouvy je určité, nesouhlasí ani s tvrzeními žalobkyně o vadách vymezení rozsahu licence a licenční odměny.

5. Soud prvního stupně poté, co řízení zastavil podle § 96 odst. 2 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) v rozsahu uložení povinnosti žalované 1) zdržet se jakýchkoliv jednání vůči třetím osobám, kterými by udělovala oprávnění k výkonu práva užít dílo autora, když žalobkyně v tomto rozsahu vzala se souhlasem žalované 1) žalobu zpět, po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žalobkyně má naléhavý právní zájem na požadovaném určení neplatnosti licenční smlouvy (zde soud poukázal na to, že je vázán právním názorem odvolacího soudu), nepovažoval pak za podstatné vyčkání výsledku dědického řízení s tím, že pokud žalovaná 1) bude dědičkou či spoludědičkou autorových majetkových práv autorských, pak i pokud by licenční smlouva byla platnou, smrtí autora by splynutím podle § 584 obč. zák. zanikla, určení neplatnosti licenční smlouvy by se pak týkalo jen období od [datum] do [datum], po tomto datu by bez ohledu na to, zda byla platná či nikoli, neexistovala (zanikla). Naléhavý právní zájem však nedovodil v případě žalobkyni požadovaného určení, že žalovaná 2) podle sublicenční

smlouvy uzavřené mezi žalovanou 1) a žalovanou 2) dne [datum], ve znění dodatku ze dne [datum], nevzniklo oprávnění k výkonu práva užít dílo autora. Svůj závěr soud s poukazem na usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 4. 2012, sp. zn. 32 Cdo 463/2012, odůvodnil tím, že sublicenční smlouva byla dohodou obou žalovaných nahrazena (a zanikla tak) podlicenční smlouvou ze dne [datum]. Domáhala-li se tedy žalobkyně určení neexistence práva vázaného na zaniklou smlouvu, nebyl zde dán předpoklad naléhavého právního zájmu na určení, proto v tomto rozsahu soud žalobu zamítl. Dále soud uvedl, že v průběhu řízení se otázka pravosti podpisu autora na licenční smlouvě stala nespornou, tato smlouva byla podle zjištění soudu uzavřena dne [datum] v [nemocnice] na Pleši v [obec]. Z hlediska tvrzených důvodů neplatnosti smlouvy ve smyslu § 40 odst. 1 obč. zák. tak soud neshledal žalobu důvodnou. Podle soudu pak nebyly prokázány ani důvody neplatnosti smlouvy ve smyslu § 38 odst. 1 a 2 obč. zák., když autor v době podpisu smlouvy nebyl omezen ani zbaven způsobilosti k právním úkonům, ani nejednal v duševní poruše, vůle stran byla podle soudu vážná ve smyslu § 37 odst. 1 obč. zák. Ve vztahu k dalším tvrzením žalobkyně soud uvedl, že okolnost nízké odměny není důvodem pro posuzování rozporu smlouvy s dobrými mravy, když opatřením k ochraně majetkových zájmů autora, potažmo jeho dědiců je dodatečná odměna podle § 49 odst. 4 AZ účinného do 31. 12. 2013 (obdobně § 2374 o. z.). Za „nemravné“ nepovažoval soud ani zamýšlené široké poskytnutí nevýhradní licence, byť je podle soudu zřejmé, že existence takové licence podstatně snižuje význam výhradních licencí, které by vznikly následně (viz § 47 odst. 3 AZ účinného do 31. 12. 2013 a § 2360 odst. 2 věta druhá o. z.). Poznamenal k tomu, že celá kolektivní správa je založena – jistě nikoli proti zájmům nositelů práv – na principu nevýhradnosti, okolnost široké licence není v rozporu se zákonem, konkrétně tedy neporušuje ani neobchází § 26 odst. 1 AZ o nepřevoditelnosti majetkových práv, neboť jejím důsledkem není translativní převod, ani situace jakkoli srovnatelná. Zánikem smlouvy se oprávnění konsolidují v rukách autora (dědiců) a koneckonců majetkové zájmy jsou konkrétně zde ošetřeny kogentní dodatečnou odměnou, která se právě pojí jen s konstitutivním (nikoli translativním) poskytnutím oprávnění. Jiná majetková práva jsou – ve prospěch autora – kogentně povinně kolektivně spravována. Nadto jde zde o licenci nevýhradní, která autorovi (dědicům) nebrání ani v užití díla, ani v poskytování dalších licencí. Zákon sám dokonce připouští výhradní neomezenou licenci na celou dobu trvání majetkových práv. Ani jinou okolnost, která by zakládala rozpor s dobrými mravy či zákonem, soud nedovodil, proto z hlediska tvrzeného důvodu neplatnosti smlouvy podle § 39 obč. zák. žalobu důvodnou neshledal. Zabýval se dále určitostí smlouvy, resp. určitostí předmětu smlouvy, tedy tím, zda stranám uzavírajícím licenční smlouvu byl znám rozsah práv (licence), jež mají být z jejího titulu poskytována. Uvedl, že pokud licenční smlouvou měla žalovaná 1) získat nevýhradní licenci k užití díla autora v rozsahu a k účelu maximálně přípustném dle kogentních právních předpisů, když licence je definována jako oprávnění dílo užít, měnit a doplňovat a k výkonu ostatních majetkových práv, a to vše pro dobu trvání smlouvy, tj. pro dobu trvání majetkových práv k dílu, pro území celého světa a v maximálním rozsahu, který připouští kogentní normy, když se dále konstatuje, že autor je srozuměn s tím, že žalovaná 1) získává právo výkonu majetkových práv, autor uděluje souhlas k poskytování sublicence v rozsahu oprávnění žalované 1), pak podle soudu prvního stupně z tohoto popisu není objektivně zjiřitelný konkrétní předmět smlouvy, tedy třetím osobám není nepochybně zřejmé, jaká práva – jakou licenci – žalovaná 1) získává. To by však samo o sobě nemuselo podle soudu činit licenční smlouvu nutně neplatnou, když nevýhradní licenční smlouva, pro kterou zákon nepředepisuje ani písemnou formu, není podle soudu smlouvou, u které by bylo třeba s ohledem na judikaturu dovodit požadavek na objektivní srozumitelnost, ale postačovala by subjektivní (relativní) určitost, tedy stav, kdy obsah smlouvy je určitý (alespoň) pro samotné strany. Posuzoval tedy dále, zda je smlouva určitá pro její strany. Vzal za prokázané, že žalovaná 1) si při uzavírání licenční smlouvy sice byla vědoma toho, že k dílu jsou uzavřeny nějaké licenční smlouvy, a že v rozsahu těch, které jsou výhradní, žalovaná 1) licenci (nevýhradní) nezíská, avšak zcela zjevně podle soudu ani žalovaná 1) vůbec netušila (a netuší doposud, jak i sama uvedla), v jakém konkrétním rozsahu licenci získává, co je tedy

předmětem smlouvy. To chtěla zjistit až dodatečně, nejprve mimosoudní žádostí na žalobkyni a pak protinávrhem, kdy návrh odůvodňovala požadavkem na součinnost, ve skutečnosti však zjevně žádala o informace, které by licenční smlouvu dodatečně mohly učinit určitou (dovyjasnit její obsah). Tyto informace však ani dodatečně nezískala. I pokud by je získala, pak s ohledem na to, že licenční smlouva podléhá režimu občanského zákoníku, nedošlo by na rozdíl od smluv uzavřených za účinnosti nového občanského zákoníku ke konvalidaci. Navíc podle soudu ani podle ustanovení § 553 odst. 2 o. z. není na konvalidaci (dovyjasnění obsahu) právní nárok. Soud prvního stupně uzavřel, že licenční smlouva postrádá zákonem požadovanou určitost a je tak podle § 37 odst. 1 obč. zák. neplatná, přičemž jde o neplatnost absolutní (§ 40a obč. zák. arg. a contrario). Žalovaná 1) na základě licenční smlouvy tak ani nemohla získat licenci, když tu lze získat jen z platné licenční smlouvy. Výrokem II. rozsudku proto soud žalobě o určení neplatnosti licenční smlouvy a nevzniku licence vyhověl. Závěry o neurčitosti licenční smlouvy a její neplatnosti se pak podle soudu plně vztahují jak na sublicenční smlouvu ze dne [datum] vč. dodatku, tak i na podlicenční smlouvu ze dne [datum]. Obě smlouvy upravovaly poskytnutí podlicence (sublicence) k užití díla autora, v takovém rozsahu, v jakém byla žalované 1) poskytnuta licence na základě licenční smlouvy, tedy také neurčitě. Nadto žalovaná 1) nemohla žalované 2) poskytnout žádnou podlicenci, když sama licenci pro neplatnost licenční smlouvy nezískala. Okolnost, že podlicenční smlouva ze dne [datum] vyjadřovala vůli stran podrobit se o. z. od jeho účinnosti, zde není podstatná, neboť i tato smlouva byla uzavřena ještě před účinností tohoto zákona. I ji tedy ze shodných důvodů jako u licenční smlouvy a sublicenční smlouvy stíhala neplatnost pro neurčitost a ani z ní tak žalované 2) práva nevznikla. I pokud by bylo lze připustit, že od [datum] bylo možné neplatnost konvalidovat dovyjasněním obsahu podle § 553 odst. 2 o. z., k dovyjasnění obsahu nedošlo. Žalovaná 2) tak podlicenci nezískala a nemůže tak poskytovat třetím osobám oprávnění výkonu práva užít dílo. Soud proto vyhověl výrokem IV. i žalobě na uložení povinnosti žalované 2) zdržet se jakýchkoliv jednání vůči třetím osobám, kterými by udělovala oprávnění k výkonu práva užít dílo autora. Pokud jde o požadavek na poskytnutí informací, soud aplikoval § 40 odst. 1 písm. c) AZ, uvedl, že vzhledem k tomu, že žalované poskytovaly třetím osobám oprávnění k výkonu práva užít dílo autora, aniž samy takové oprávnění k výkonu práva dílo autora užít získaly (jejich smlouvy byly neplatné), pak užití ze strany třetích osob (smluvních stran žalovaných) je užitím neoprávněným a je právem žalobkyně požadovat informaci o identifikaci smluvních stran. Ostatní požadované informace však již podle soudu nemají oporu v zákonu, neboť obsah smlouvy, tím méně přehled smluv, není informací o rozsahu/způsobu skutečně uskutečněného neoprávněného užití třetí osobou. Soud tak dospěl k závěru, že žalobní požadavek na sdělení identifikace smluvních stran žalovaných je důvodný a v tomto rozsahu žalobě ve výroku V. vyhověl, ve zbytku (ohledně požadavku na poskytnutí dalších informací) soud žalobu jako nedůvodnou ve výroku VI. zamítl. Výroky o nákladech řízení ve vztahu mezi účastníky (výroky VII. a VIII.) soud odůvodnil odkazem na § 142 odst. 2 o. s. ř. s tím, že úspěch stran byl v zásadě vyrovnaný a žádná ze stran tak právo na náhradu nákladů řízení nemá. Podle výsledku řízení pak postupem podle § 148 odst. 1 o. s. ř. rozhodl o nákladech státu a náhradu těchto nákladů rovnoměrně rozdělil mezi stranu žalující a žalovanou.

6. Rozsudek napadly odvoláním obě žalované. Žalovaná 1) napadla rozsudek ve výroci II., V. a souvisejícího výroku o nákladech řízení VII., žalovaná 2) pak v rozsahu výroků IV., V. a souvisejícího výroku o nákladech řízení VIII. Žalovaná 1) namítla, že se soud prvního stupně při svém rozhodování vůbec nezabýval souvislostí řešených právních otázek ve vztahu k principu teritoriality autorského práva. Zdůraznila, že tuzemské autorské právo platí jen v hranicích České republiky a soud prvního stupně tak byl oprávněn posuzovat platnost či neplatnost uděleného nevýhradního práva dílo užít (tj. nevýhradní licenční smlouvy) pouze a výlučně ve vztahu k území České republiky, a nikoliv paušálně, přičemž licenční smlouva byla uzavřena v územním rozsahu pro celý svět. S tím úzce souvisí nesprávnost výroku V. napadeného rozsudku, když soud v souladu s aplikací zásady teritoriality není bez dalšího oprávněn zavázat žalovanou 1) k povinnosti sdělit žalobkyni identifikaci osob (smluvních stran), kterým udělila žalovaná 1)

oprávnění k výkonu práva užití díla mimo území ČR. Soud prvního stupně podle žalované 1) významným způsobem pochybil a zatížil řízení vadou, která má jednoznačně za následek nesprávné rozhodnutí ve věci samé. Žalovaná 1) rovněž nesouhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že žalovaná 1) netušila (a netuší dosud), v jakém konkrétním rozsahu licenci získává, co je předmětem smlouvy. Podle žalované 1) soud pochybil, pokud k prokázání existence výhradních licenčních smluv provedl důkaz pouze seznamem 375 výhradních licenčních smluv, údajně platných k datu [datum], a dále seznamem dalších 33 smluv uzavřených v období od [datum] do [datum], které předložila žalobkyně, aniž by provedl důkaz obsahem těchto smluv. Přitom pouze na základě zkoumání obsahu smluv by soud mohl dospět k závěru, zda licence udělená žalované 1) skutečně je na území ČR omezena a v závislosti na tomto skutkovém zjištění pak teprve mohl ve vztahu k užití díla na území ČR posuzovat, zda licence byla žalované 1) udělena platně či nikoliv, přičemž však i za stavu, pokud by zde existovaly výhradní licence pro území ČR, má žalovaná 1) za to, že předmětná licenční smlouva by byla platná i pro území ČR. Ve vztahu k ostatním zemím, pro které byla nevýhradní licence žalované 1) udělena, pak uvedené platí obdobně s tím rozdílem, že dle názoru žalované 1) je věcí posouzení státních orgánů v té které dané konkrétní zemi, zda je licence udělena v souladu s tamním právním řádem. Žalovaná 1) dále zdůraznila, že v řízení bylo prokázáno, že mezi ní a autorem existovaly velmi úzké rodinné vazby, které měly na udělení licence žalované 1) zásadní vliv. Má dále za to, že v řízení bylo prokázáno, že obecná formulace v licenční smlouvě byla zvolena právě proto, že si strany byly vědomé uzavřených výhradních licenčních smluv, přičemž zároveň úmyslem stran bylo, aby žalovaná 1) získala licenci v co nejširším možném rozsahu, který se zároveň bude rozšiřovat tak, jak budou končit udělené výhradní licence. Tento krok autora proto musí být posuzován ve vzájemných souvislostech s dalšími zjištěnými skutečnostmi. Těmito skutečnostmi je zejména obsah poslední závěti autora, v níž, na rozdíl od závětí předchozích, neustanovil žalovanou 1) dědičkou majetkových práv ke svému dílu, když tento krok učinil právě s vědomím, že žalované 1) poskytne nejširší možnou licenci na užití svého díla samostatnou smlouvou. V uvedené závěti pak autor jednoznačně uvedl své přání, aby po jeho smrti kdokoliv nepokračoval v jeho díle. Je zjevné, že úmyslem autora bylo, aby dědici jeho majetkových práv v jeho díle jakkoliv nepokračovali, neboť jeho přáním bylo, aby v jeho díle pokračovala výlučně žalovaná 1), k níž měl z celé rodiny a z okruhu všech v úvahu přicházejících dědiců nejbližší a o níž byl zároveň přesvědčen, že je ona tou osobou, která v jeho díle je schopna pokračovat. Žalovaná 1) dále poukázala na to, že advokát JUDr. Ing. [jméno] [příjmení] ve své výpovědi uvedl, že při tvorbě licenční smlouvy dostal pokyn, aby byla co nejširší, a že bylo autorovi i žalované 1) známo, že existují výhradní licenční smlouvy, které licenční smlouva nemůže „překrýt“. Dále pak vypověděl, že smlouva byla míněna tak, že až jednou skončí výhradní licence, tak bude nevýhradní licence žalované 1) platit na všechno. O vůli žalované 1) a autora tedy nemůže být v souvislosti s licenční smlouvou pochyb – v tomto smyslu o tom ostatně neměl pochyby ani soud prvního stupně. Žalovaná 1) znovu poukázala na zásadu priority výkladu, jenž nevede k závěru o neplatnosti smlouvy, je-li takový výklad možný. Zdůraznila, že v případě licenční smlouvy byly dodrženy veškeré typové součásti předepsané zákonem, bylo prokázáno, že jak autor, tak žalovaná 1) uzavírali licenční smlouvu s vědomím existence výhradních licenčních smluv, přičemž formulace ve smlouvě obsažená byla zvolena právě z důvodu jejich existence ve velkém počtu. Podle žalované 1) nemohly smluvní strany učinit více k tomu, aby jejich smlouva mohla být bez pochyb považována za platnou. Pokud měl tedy soud prvního stupně za to, že samotné jazykové vyjádření obsažené v licenční smlouvě je nejednoznačné či nejasné, pak měl při posuzování platnosti licenční smlouvy zohlednit v řízení prokázanou vůli jejich účastníků a teprve poté, co by se nepodařilo obsah smlouvy zjistit ani tímto způsobem, mohl uvažovat o neurčitosti, a tedy neplatnosti licenční smlouvy. V daném případě však byla vůle stran nepochybná, v řízení vyšla jasně najevo. Nadto, i kdyby žalovaná 1) v době uzavírání licenční smlouvy neměla tušení ohledně existence dřívějších výhradních licenčních smluv, pak by buď byla v dobré víře, že disponuje nevýhradní licenci neomezenou a odpovědnost za porušení výhradních licencí by

stíhala autora, popřípadě tato skutečnost mohla znamenat toliko neplatnost částečnou, tj. v rozsahu, v němž by nevýhradní licence nemohla být udělena vzhledem k obsahu udělených výhradních licencí, nikoliv neplatnost licenční smlouvy jako celku. I z tohoto pohledu je zcela zásadní otázka konkrétního obsahu výhradních licenčních smluv a jejich územního dopadu, která však v řízení nebyla ani zkoumána ani prokázána. V závěru žalovaná 1) poukázala na předchozí rozsudek soudu prvního stupně ze dne 27. 1. 2014, č. j. 66 C 154/2013-80, kdy soud argumentoval právě ve prospěch určitosti smluvního ujednání mezi stranami a je tak podle žalované 1) s podivem, že nyní soud v napadeném rozsudku dospěl k závěru opačnému, byť zcela zjevně vycházel ze stejného skutkového stavu věci. Podle žalované 1) soud pochybil i procesně, pokud dospěl k závěru o neurčitosti, a tedy neplatnosti licenční smlouvy z neznalosti žalované 1) konkrétního obsahu uzavřených výhradních licenčních smluv, aniž by žalovanou 1) poučil ve smyslu § 118a odst. 2 o. s. ř., že věc je možné po právní stránce posoudit jinak než podle jejího právního názoru a vyzval ji k doplnění rozhodných skutečností. V důsledku toho je podle žalované 1) nutné označit napadený rozsudek za překvapivý a nepředvídatelný. Žalovaná 1) proto navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích II. a V. změnil tak, že žaloba se v tomto rozsahu zamítá.

7. Žalovaná 2) rovněž vytkla soudu prvního stupně, že nezohlednil při svém rozhodování princip teritoriality autorského práva, nesprávně posoudil otázku určitosti licenční smlouvy, když pro svůj závěr o její neurčitosti ani neměl k dispozici dostatek skutkových zjištění, nerespektoval judikatorní závěry ohledně přednosti výkladu právního úkonu, který neplatnost nezakládá, před výkladem, který takovou neplatnost zakládá a nesprávně posoudil vliv udělených výhradních licencí na platnost licence udělené žalované 1), a tedy i na platnost sublicencí. Rovněž i ona namítla, že rozsudek je nepředvídatelný a překvapivý, pokud nebyla ze strany soudu prvního stupně náležitě poučena ve smyslu § 118a odst. 2 o. s. ř. Navrhla proto, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích IV. a V. změnil tak, že žaloba se v tomto rozsahu zamítá.

8. Žalobkyně ve vyjádření k odvoláním žalovaných uvedla, že žalované účelově pomíjejí skutečnost, že licenční smlouva byla uzavřena podle českého práva, tedy pokud byla shledána neplatnou, nemůže mít žádné účinky ani v zahraničí, neboť právní prostředky výkonu a ochrany autorského práva se řídí právním řádem státu, ve kterém se uplatňují. Podle žalobkyně pak soud zcela správně a bez nutnosti provádění dalšího dokazování dovodil, že zde je značný rozsah výhradních licenčních smluv a že žalovaná 1) k datu uzavření licenční smlouvy neznala jejich rozsah ani počet. Pokud žalované opakovaně poukazují na nemožnost autora a žalované 1) více specifikovat udělovanou licenci, tuto argumentaci má žalobkyně za nelogickou a zavádějící. Podle žalobkyně autor bezpochyby mohl žalovanou 1) o obsahu, počtu a rozsahu dříve udělených licencí informovat, nadto si žalovaná 1) byla vědoma toho, že žalobkyně autora zastupuje při udělování licencí. Za nedůvodnou má i jejich námitku stran absence poučení podle § 118a odst. 2 o. s. ř. s tím, že tato námitka je i v rozporu s obsahem protokolů o jednání. Pokud pak žalované poukazovaly na předchozí rozsudek soudu prvního stupně, pak ale pomíjejí jednak to, že tento rozsudek byl zrušen, dále to, že byl odůvodněn toliko nedostatkem naléhavého právního zájmu na určení. Navrhla proto potvrzení rozsudku soudu prvního stupně v rozsahu napadeném odvoláními žalovaných.

9. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal podle § 212 a násl. o. s. ř., rozsudek soudu prvního stupně a dospěl k závěru, že odvolání žalovaných není důvodné.

10. Předně je třeba uvést, že soud prvního stupně měl k dispozici dostatek skutkových zjištění, která mu umožňovala rozhodnout o uplatněných nárocích, z těchto zjištění vycházel i odvolací soud a již nyní lze uvést, že se odvolací soud ztotožnil i se závěry soudu prvního stupně, která z těchto zjištění vyvodil. Předmětem řízení ve spojených věcech byly nároky z titulu porušení majetkových autorských práv, k jejichž uplatnění je žalobkyně aktivně legitimována jako správkyně dědictví po zemřelém autorovi v rozsahu majetkových práv autorských, uplatnění

těchto nároků pak (jak správně dovodil již soud prvního stupně) spadá nepochybně do rámce opatření nepřesahujících mantinely obvyklého hospodaření (srov. § 175r odst. 2 o. s. ř. ve znění platném do [datum]). V řízení pak bylo prokázáno, že mezi žalovanou 1) a autorem byla dne [datum] uzavřena písemná licenční smlouva, kterou mělo být žalované 1) poskytnuto oprávnění užít dílo autora. Toto oprávnění bylo ve smlouvě definováno jako nevýhradní licence k užití díla autora v rozsahu a k účelu maximálně přípustném dle kogentních právních předpisů, a to jako oprávnění dílo užít, měnit a doplňovat a k výkonu ostatních majetkových práv, a to vše pro dobu trvání smlouvy, tj. pro dobu trvání majetkových práv k dílu, pro území celého světa a v maximálním rozsahu, který připouští kogentní normy, přičemž autor vyjádřil srozumění s tím, že žalovaná 1) získává právo výkonu majetkových práv a vyjádřil souhlas k poskytování sublicence v rozsahu oprávnění uděleného žalované 1). Soud prvního stupně pak poté, co neshledal jiné žalobkyní tvrzené důvody neplatnosti licenční smlouvy (tyto závěry soudu prvního stupně nebyly ze strany účastnic řízení zpochybněny a není tak třeba se k nim dále vyjadřovat), zabýval se posuzováním platnosti smlouvy z hlediska její určitosti. Správně poukázal na to, že právní předpisy účinné v době uzavření licenční smlouvy (srov. § 46 odst. 4 AZ ve znění platném do [datum]) nevyžadovaly pro nevýhradní licenci písemnou formu, nicméně s ohledem na to, že smluvní strany tuto formu pro svou smlouvu zvolily, posuzoval otázku určitosti takto písemně vyjádřené vůle účastníků. Správně dovodil, že smluvními stranami zvolený popis poskytovaného oprávnění neumožňuje objektivně posoudit rozsah práv, která byla žalované 1) smlouvou poskytována. Soud prvního stupně pak správně dovodil, že tento rozsah práv nejen že nebyl žalované 1) znám v době uzavření licenční smlouvy, ale z okolností věci (soudem prvního stupně zmíněná mimosoudní žádost adresovaná žalobkyni a následný vzájemný návrh v řízení vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 31 C 19/2014) nelze než dovodit, že ani dosud nemá povědomí o tom, v jakém rozsahu licenci získala, tedy co bylo předmětem licenční smlouvy. Tento závěr soudu nelze označit za výsledek přepjatého formalismu a není důvodná námitka žalovaných, že soud pochybil, pokud nedal přednost výkladu smlouvy, který nevede k závěru o neplatnosti smlouvy, je-li takový výklad možný. Podstatné totiž je, že opačný výklad, tedy že licenční smlouva je platná, v tomto případě možný není. O skutečnosti, že předmět licenční smlouvy byl vymezen neurčitě, svědčí totiž nejen již zmíněné úkony žalované 1), jimiž se snažila postavit najisto, jaká práva smlouvou nabyla, ale i to, že reálně došlo ke střetu licencí dříve poskytnutých samotným autorem a licenci, resp. sublicencí – oprávnění užít dílo poskytnutých ze strany žalované 2), která poskytování práv opírala o smlouvu uzavřenou s žalovanou 1). Tyto spory zmínil již soud prvního stupně v odůvodnění napadeného rozsudku a existence některých z nich je odvolacímu soudu známa i z jeho rozhodovací (úřední) činnosti (např. spor pana [jméno] [příjmení] proti [právníká osoba] s.r.o. o právo užít dílo autora v souvislosti s ložním povlečením, povlaky na polštáře, polštáři a ručníky, vedený u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 36 C 154/2013, nebo spor společnosti [právníká osoba] proti společnosti [právníká osoba] o právo užít dílo autora v souvislosti s dětskými hrami ze dřeva, vedený u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 36 C 174/2013). Nedůvodně pak odvolatelky vytýkají soudu prvního stupně, že se detailně nezabýval zkoumáním skutečné vůle stran licenční smlouvy. Tato otázka ani nebyla pro rozhodnutí podstatná, neboť i pokud by bylo pravdivé tvrzení žalované 1) o společné vůli autora a žalované 1) v tom smyslu, že cestou licenční smlouvy měl být zajištěn její podíl na odkazu autora, kdy ten si měl přát, aby ona jediná byla pokračovatelkou jeho díla (ač existenci této vůle již nelze spolehlivě ověřit), pak ovšem zamýšleného účelu nelze dosáhnout právně neplatným právním úkonem, neboť ten není schopen vyvolat tyto (snad) zamýšlené účinky. Stejně tak nedůvodně žalované vytýkají soudu prvního stupně, že pominul při svém rozhodování princip teritoriality autorského práva. Naopak tento princip, který znamená, že se uplatňuje právo té země, kde k užití autorského díla dochází, resp., kde se o ochranu autorského práva žádá, byl rozhodnutím soudu prvního stupně zcela akceptován. Z ničeho nevyplývá (a ani nebylo tvrzeno), že by se licenční smlouva řídila jiným než tuzemským právním řádem a to, zda smlouva obстоjí z pohledu zahraničních právních norem, je pro tuto věc irelevantní. Stejně tak neobstojí námitky

žalovaných, že soud rozhodl jinak, než ve svém předchozím rozsudku ze dne 27. 1. 2014, č. j. 66 C 154/2013-80 (zde lze jen připomenout, že tehdejší zamítavé rozhodnutí soudu bylo založeno na závěru o nedostatku naléhavého právního zájmu na určení), a že napadené rozhodnutí je překvapivé a nepředvídatelné pro absenci poučení žalovaných ve smyslu § 118a odst. 2 o. s. ř. o tom, že věc je možné po právní stránce posoudit jinak než podle jejich právního názoru. Za situace, kdy (stručně řečeno) od počátku zde byla tvrzení žalobkyně o neplatnosti licenční smlouvy, jejichž oprávněnost žalované vyvracely tvrzením o tom, že licenční smlouva neplatná není, byl nastolen pevný rámec sporu, který se po celou dobu (z pohledu skutkových tvrzení) nezměnil. Všem účastnicím tak bylo zřejmé, jaké procesní postupy v řízení budou probíhat, proč k nim dojde a k čemu mají směřovat a nejde o případ, kdy je pro uplatnění odlišného právního názoru soudu zapotřebí dát účastníkovi prostor k doplnění skutkových tvrzení tak, aby o věci mohlo být rozhodnuto (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2011, sp. zn. 25 Cdo 5162/2008). S odkazem na odůvodnění napadeného rozsudku a tam obsažené závěry soudu prvního stupně, s nimiž se odvolací soud zcela ztotožňuje, nelze než uzavřít, že pokud soud prvního stupně dospěl k závěru, že licenční smlouva uzavřená dne [datum] mezi panem [jméno] [příjmení] a žalovanou 1) je neplatná, je tento jeho závěr zcela správný. Tento závěr je současně základní prejudiciální otázkou pro rozhodnutí o důvodnosti dalších uplatněných nároků, a sice nároku na určení, že žalované 1) nevznikla licence – oprávnění k výkonu práva užít, a to ani měnit a doplňovat, autorské dílo pana [jméno] [příjmení], jakož ani právo udělovat třetím osobám podlicenci (sublicenci), nároku na uložení povinnosti žalované 2) zdržet se jakýchkoliv jednání vůči třetím osobám, kterými by udělovala oprávnění k výkonu práva užít dílo pana [jméno] [příjmení] a nároku na uložení povinnosti oběma žalovaným sdělit žalobkyni identifikaci osob (smluvních stran), kterým udělily oprávnění k výkonu práva užít dílo pana [jméno] [příjmení]. I zde lze odkázat na odůvodnění napadeného rozsudku a tam vyslovené závěry soudu prvního stupně o tom, že žalované 2) nemohlo vzniknout oprávnění poskytnout třetím osobám oprávnění dílo autora užít, neboť sama takové oprávnění nezískala a získat nemohla (pro neplatnost licenční smlouvy ze dne [datum]). Skutečnost, že žalované poskytovaly třetím osobám oprávnění k výkonu práva užít dílo autora, aniž samy takové oprávnění k výkonu práva dílo autora užít získaly, tedy zasáhly do autorských práv, pak odůvodňuje požadavek na poskytnutí informací, potřebných k identifikaci osob, kterým bylo takto (neoprávněně) uděleno oprávnění k výkonu práva užít dílo autora (§ 40 odst. 1 písm. c/ AZ).

11. S ohledem na shora uvedené proto odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v napadených výrocích II., IV., V. a v souvisejících výrocích o nákladech řízení ve vztahu mezi účastnicemi [příjmení] a VIII. a o nákladech státu IX. podle § 219 o. s. ř. potvrdil.

12. O nákladech odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. a v odvolacím řízení úspěšné žalobkyni přiznal ve vztahu ke každé ze žalovaných právo na náhradu nákladů řízení ve výši 6 776 Kč, sestávající z odměny advokáta za 2 úkony právní služby (vyjádření k odvolání, účast na jednání odvolacího soudu) po 2 500 Kč podle § 9 odst. 3, písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, a 2 režijní náhrady po 300 Kč podle § 13 advokátního tarifu, vše se zvýšením o DPH. Platební místo náhrady nákladů řízení je určeno podle § 149 o. s. ř.

Poučení:

Dovolání proti tomuto rozhodnutí lze podat za podmínek § 237 o. s. ř. ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně. Přípustnost dovolání (§ 237 až 238a o. s. ř.) je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Nesplní-li povinné dobrovolně, co jim ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněná domáhat jeho splnění v exekučním řízení.

Praha 25. března 2019

Mgr. Jiří Čurda
předsedkyně senátu